

การจัดการเรียนรัฐวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันของมหาวิทยาลัย มหาสารคามให้มีประสิทธิภาพ

The Learning Management of Law in Daily Life's Mahasarakham University to be Effective.

อมรรัตน์ อริยะชัยประดิษฐ์ นิมหนู¹
Amonrat Ariyachaipradit Nimnoo¹

บทคัดย่อ

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรัฐวิชา
กฎหมายในชีวิตประจำวันและ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนรัฐวิชา
กฎหมายในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งนำทฤษฎีและแนวการ
เรียนรู้ แนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน แนวคิดการพัฒนาการเรียน
การสอนในระดับอุดมศึกษา และงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียน
ประกอบกับข้อมูลของการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยมหาสารคามมา
เป็นกรอบในการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า วิชากฎหมายในชีวิตประจำวันมีหลายกลุ่มเรียนและอาจารย์
ผู้สอนหลายคน ซึ่งการเรียนรัฐวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษา
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมาย สามารถเข้าใจ และอธิบายความสัมพันธ์
ของกฎหมายกับจารีตประเพณี พร้อมทั้งวิถีชีวิตไทย เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์
ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย และสามารถนำเสนอแนะวิธีการ หรือแนวทาง

---

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Assistant Professor, Mahasarakham University

แก้ไขโดยใช้กฎหมายที่มีอยู่ได้ในเบื้องต้นตามรายละเอียดของประมวลรายวิชา ซึ่งผู้สอนได้ทำการบรรยายโดยแบ่งเป็นบทต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ประกอบกับมีการกำหนดให้นิสิตทำรายงานเดี่ยวและกลุ่ม แต่ปรากฏว่ามีจำนวนชั่วโมงในการบรรยายเพียง 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าตามประมวลรายวิชา ได้มีการกำหนดกรอบการพัฒนาการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพอยู่แล้วในเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาและทฤษฎีแนวการเรียนรู้ กล่าวคือ มีความสอดคล้องตามหลักการเรียนรู้แนวพฤติกรรมนิยม (Behaviorist orientation) และหลักการเรียนรู้แนวมนุษยนิยม (Humanist orientation) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้อว่ามีอิทธิพลต่อการศึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งกำหนดให้ผู้สอนมีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง อีกทั้ง การกำหนดให้นิสิตทำรายงานเดี่ยวและกลุ่มตามประเด็นปัญหาทางสังคมที่นิสิตสนใจประกอบกับหลักกฎหมายที่ได้ศึกษา พบว่ามีความสอดคล้องกับการเรียนรู้แนวพุทธิปัญญาด้วย (Cognitive orientation) ที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่เกิดจากการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (discovery approach) และสอดคล้องกับทฤษฎีประมวลผลข้อมูล (Information processing theory) โดยเชื่อว่าผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการควบคุมกำกับการเรียนรู้ของตนเอง (self-regulation) มีความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของตนเองนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับหลักแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนของ Arthur Chickering and Zelda F. Gamson และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการเรียนรู้อขั้นสูงของ Thomas Anthony Angelo ซึ่งเน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในชั้นเรียน (encouragement contacts between student and faculty) อันเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษา

แต่ด้านการเรียนการสอนนั้นไม่สอดคล้องกับแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อบทบาทและพฤติกรรมใหม่ และหน้าที่สำคัญของผู้สอนคือ แสดงตัวอย่างหรือเป็นต้นแบบ อีกทั้งให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการเรียนรู้และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองจากปัญหาจริง กล่าวคือ เนื้อหาการสอนรายวิชานี้มีค่อนข้างมาก แต่มีจำนวนชั่วโมงในการบรรยายที่จำกัด จึงไม่สามารถมีชั่วโมงในการฝึกงาน หรือการเข้าถึงบทบาทสมมุติในกระบวนการพิจารณาตีความต่างๆ และไม่

สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีทางการสอนของ Pat Burke Guild ที่กล่าวว่าผู้สอนควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงสามารถเป็นแนวทางให้กับสำนักศึกษาทั่วไปหรืออาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในระหว่างการปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาวิชาศึกษากฎหมายในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษากฎหมายในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : การเรียนรู้, กฎหมายในชีวิตประจำวัน, ปัญหาการเรียนรู้, แนวทางการแก้ไขปัญหา

ABSTRACT

The research aims to study the learning management of law in daily life, approaches to solving of law in daily life. The researcher used qualitative research methods by analyzing data from documentary research. It have applied the theories and concepts learned, concept of best practice in teaching and learning, concepts to improve learning and teaching in higher education and documents related to learning and the educational backgrounds of general education in Mahasarakham University as a framework for the study.

The results showed that the law in daily life basis with multiple classes and multiple instructors. The learning of law in everyday life purpose is to study the introduction to the nature of law, relationship of the customary law and Thai lifestyle. So that students can analyze social problems that occur on campus and there can offer suggestions to the existing laws in a introduction to the details of the course syllabus. The instructor has conducted lectures divided into various chapters. it were maked easier to understand the basic knowledge about various laws. In addition, students are assigned to individual and group

reports. But it turns out that there are only 30 hours in lecture hours per semester only. It has been seen that the course syllabus provides a framework for learning to be effective already in the Introduction. This is consistent with the idea of teaching in higher education and theories of learning that is consistent with the principles learned as Behaviorist orientation and learning principles as Humanist orientation mentioned classes know how to influence the study. Behavior change, which requires that instructors have a role in encouraging the students to develop a holistic way. Encourage learners to understand their own The designated student reporting individual and group-based issues, social issues the student's interest and the law has revealed that they are consistent with learning about Cognitive orientation, Discovery And Information processing theory by the belief that students play an important role in the regulation of self-directed learning. Self-regulation is knowledgeable about their abilities are. Also consistent with the concept of good practice in the teaching of Arthur Chickening and Zelda F. Gamson and in accordance with the principles advanced learning of Thomas Anthony Angelo, which encouragement contacts between student and faculty as a major factor in the study.

But the learning management is not consistent with the concept of best practice to support the roles and learn new behaviors. And important function of the teacher is. Preview or prototype Moreover, the students take an active role in the learning process and take responsibility for their own learning of the course content is a real problem that is quite a lot. So there are limited hours in the lecture to training or access a different role in the judicial process and not in line with best practice the teachings of Pat Burke Guild, said a teacher should do action research in the classroom to improve teaching practice continues which is linked to learning in the classroom with learning outside the classroom.

Therefore, this study may be an approach to the study or the instructor during the course or it is improve the learning management law in daily life to be efficiency

Keywords: Learning, Law in Daily Life, Solution

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาในระดับที่สำคัญ เพราะเป็นการศึกษาที่เตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ โดยเฉพาะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ออกมาจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่เจ้าของสถานที่ประกอบกิจการและสังคมยอมรับ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพยายามทุกวิถีทางที่จะให้นิสิตนักศึกษาของตนมีคุณภาพ และแม้ว่าการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาไทยมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันก็ยังพบว่าคุณภาพอุดมศึกษา ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและพบจุดอ่อนในหลายประเด็น ประกอบด้วย ปัญหานโยบายของรัฐบาลและสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งยังไม่มีวิสัยทัศน์และเกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในการพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา หลักสูตรและการ

เรียนการสอนมีความล้าสมัย ไม่เป็นสากลและไม่เกิดบูรณาการ ไม่มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก เกิดการขาดแคลนคณาจารย์ที่มีคุณภาพเนื่องจากวิกฤติศรัทธาต่ออาชีพอาจารย์ตกต่ำซึ่งไม่สามารถจูงใจคนเข้ามาเป็นอาจารย์ได้ รวมถึงการลงทุนของรัฐบาลในเรื่องการวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ยังถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมาก รัฐบาลจำเป็นต้องหุ้มเทการลงทุนทางด้านการวิจัยและพัฒนาให้แก่สถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจัง (ทิศนา แคมมณี และคณะ, 2545) สถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษนี้ นอกจากจะต้องมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการแล้ว คุณภาพนับเป็นจุดเน้นที่สำคัญของอุดมศึกษาที่พึงปรารถนา ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา นอกจากแต่ละสถาบันต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและต้องได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกตาม

ที่กฎหมายกำหนด โดยมีเกณฑ์และวิธีการที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันแล้ว ต้องมีการกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อการรับรองหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับสถาบันทุกประเภท นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้องค์กร สมาคมวิชาการ หรือวิชาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา มีการพัฒนาระบบข้อมูล พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพ (indicators) ตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดระดับ (rating) หรือ จัดอันดับ (ranking) สถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นกลไกกระตุ้นในการพัฒนาคุณภาพและเป็นข้อมูลในการเลือกรับบริการของผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนผู้ใช้ผลผลิตของสถาบัน เป็นต้น (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552)

ด้านการบริหารวิชาการและการจัดการเรียนการสอนนั้นจึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยเน้นการพัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม และสร้างบัณฑิตให้

สามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย มีความใฝ่รู้ โดยรัฐต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย การสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การเรียนการสอน และการปรับระบบวัดผล และประเมินผล (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, อ้างแล้ว)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งในหมวดศึกษาทั่วไปพบว่า มีกระบวนการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นิสิตสามารถเรียนรู้และพัฒนาเองได้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ทักษะชีวิตและทักษะสังคมได้ แต่นิสิตส่วนใหญ่ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดังกล่าวนี้ ต่างมีหลายเหตุผลในการลงทะเบียนรายวิชาซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันและส่งผลต่อการศึกษาในรายวิชานี้ อีกทั้งการปรับใช้ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและความรับผิดชอบสังคมก็มีไม่มากเท่าใด ทั้งนี้ก็สืบเนื่องมาจากเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเอง (ทิศนา แคมมณี และคณะ, อ้างแล้ว)

ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้สอนจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติ และสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน เพื่อที่จะสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง และเหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสามารถของตนเองมีความรักสามัคคีในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุข ภายใต้คำแนะนำ คำปรึกษา ความช่วยเหลือจากผู้สอน หรือจากตำราเรียนวิชาชีพกฎหมาย (ทศนา เขมมณี และคณะ,อ้างแล้ว)

ดังนั้น การพัฒนาการเรียนรู้นักวิชาชีพกฎหมายในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสูตรและจัดการศึกษาให้

ตรงกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆซึ่งกันและกัน รวมทั้งมุ่งจัดการศึกษาเฉพาะทางที่เป็นการลงลึกเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ อันเป็นการพัฒนาการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพโดยสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้สามารถแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำอื่นๆทั่วโลกได้ มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน และสร้างรายได้เข้าสู่สถาบันด้วยตนเอง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เช่น การสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับโลกโดยอาจเป็นการเปิดจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรต้นแบบที่มีคุณภาพจากมหาวิทยาลัยชั้นนำจากต่างประเทศ และได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆมากขึ้น ควรร่วมมือกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างต่างๆที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้

วิชากฎหมายในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ (ทศนา แชมมณี และคณะ, อ้างแล้ว)

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาริวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งได้จากบทความ หนังสือและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำทฤษฎีและแนวการเรียนรู้ และแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนมาทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงสภาพการเรียนรู้วิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์กฎหมายในชีวิตประจำวันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้วิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์กฎหมายในชีวิตประจำวัน

วิธีวิจัย

การศึกษาริวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งทำการวิจัยเอกสารเชิงพรรณนา (Descriptive Document Research) โดยศึกษาด้วยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้มาจากตำรา หนังสือ บทความวารสาร จุลสาร เอกสารการเผยแพร่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ รายงานการสัมมนา รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารต่างๆ แล้วเรียบเรียง และอ้างอิงประกอบเนื้อหาการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาริวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนรู้อาจารย์กฎหมายในชีวิตประจำวันตามทฤษฎีและแนวการเรียนรู้ พบว่า

1. วิชากฎหมายในชีวิตประจำวันได้มีการกำหนดกรอบการพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์ให้มีประสิทธิภาพอยู่แล้วในเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้อาจารย์แบบพฤติกรรมนิยม (Behaviorist orientation) ซึ่งกล่าวถึงการเรียนรู้อาจารย์ที่มีอิทธิพล

ต่อการศึกษา โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม, สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมากกว่า ปัจเจกบุคคลหรือจิตใจ และหลักสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ คือ หลักความต่อเนื่อง (Principles of Continuity) และหลักการเสริมแรงหรือได้รับรางวัล ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลรายวิชา โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552; Merriam, 2007)

ทางด้านบทบาทของผู้สอนรายวิชา ภูมิภายในชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัย มหาสารคามพบว่ามีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แนวมนุษยนิยม (Humanist orientation) ซึ่งกำหนดให้ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง และมีความรู้สึกในทางบวกต่อตนเอง ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการกระทำของตน กล้าเผชิญปัญหา มีโอกาสใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

และสามารถประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมถึงการพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกและเคารพในความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้อื่น ดังนั้น ผู้สอนในรายวิชานี้จึงให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงทางคดีทางกฎหมาย สภาพปัญหาอาชญากรรม และการพัฒนาส่วนบุคคลของผู้เรียน (Merriam, อ่างแล้ว ; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, อ่างแล้ว)

นอกจากนี้ประมวลรายวิชานี้ยังได้กำหนดให้ผู้เรียนได้ทำรายงาน ซึ่งแล้วแต่นิสิตนักศึกษาสนใจกฎหมายใด แล้วหยิบยกประเด็นปัญหาทางสังคมเข้ามาประกอบกับหลักกฎหมายดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้แนวพุทธิปัญญา (Cognitive orientation) ที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่เกิดจากการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (discovery approach) (Kurfiss, 1998) หรือการเรียนรู้โดยการสืบสอบ (inquiry learning) และมีความสอดคล้องกับทฤษฎีประมวลผลข้อมูล (Information processing theory) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, อ่างแล้ว; ทิศนา เขมมณี และคณะ, 2545) โดยเชื่อว่าผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการควบคุมกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง (self-regulation) ซึ่งบางที่เรียกว่ารู้คิด (meta cognition) หรือการรับรู้ในระดับอภิสำนึก โดยผู้ที่

มีความสามารถในการรู้คิด จะมีความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของตนเอง งานที่ต้องเรียนรู้ เช่น ความยากง่าย และกลยุทธ์ในการเรียนรู้งาน (สุรงค์ โคว์ตระกูล, อ่างแล้ว) แต่ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้พบว่าไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้แนวพุทธิปัญญาสังคม (Social cognitive orientation) ซึ่งสนับสนุนว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้คือการเรียนรู้บทบาทและพฤติกรรมใหม่ และหน้าที่สำคัญของผู้สอนคือ แสดงตัวอย่างหรือเป็นต้นแบบ กล่าวคือ เนื่องจากมีระยะเวลาในการสอนที่จำกัด ซึ่งมีจำนวนชั่วโมงในการบรรยายการสอนเพียง 30 ชั่วโมงต่อการศึกษาเท่านั้น จึงไม่สามารถมีชั่วโมงในการฝึกงาน หรือ การเข้าถึงบทบาทสมมติในกระบวนการพิจารณาคติความต่าง ๆ และวิธีการเรียนการสอนตามประมวลรายวิชานี้ไม่ได้ สอดคล้องกับการเรียนรู้แนวประกอบสร้างนิยม (Constructivist orientation) กล่าวคือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการเรียนรู้และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ อันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้จากปัญหาจริง และจากกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มี

ความหมายเป็นกลุ่มและส่งเสริมการเรียนรู้ในบริบทจริง (Brigge & Shrmis, 2004)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาการสอนตามประมวลรายวิชาซึ่งมีมากมาย จึงได้ทำการแบ่งเป็นบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความหมาย บ่อเกิด ประเภท และประวัติศาสตร์กฎหมาย, วิวัฒนาการและระบบของกฎหมายไทย และระบบกฎหมายสากล, ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับจารีตประเพณีและวิถีชีวิตในสังคมไทย, กฎหมายแพ่งเรื่องบุคคล ความสามารถ นิติกรรม, กฎหมายแพ่งเรื่องสาบสูญ ทรัพย์ละเมิด, กฎหมายแพ่งเรื่องซื้อขาย เช่า ทรัพย์ เช่าซื้อ, กฎหมายแพ่งเรื่องขายฝาก กู้ยืม ฝากทรัพย์ คำประกัน จำนอง, กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน, กฎหมายปกครองในชีวิตประจำวัน, กฎหมายรัฐธรรมนูญในชีวิตประจำวัน, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ, ความรู้พื้นฐานกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายไทย ตามหลักแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (encouragement contacts between

student and faculty) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในและนอกชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างผลเหตุจูงใจในการเรียนของผู้เรียน

โดยผู้สอนได้มีความเอาใจใส่กับความก้าวหน้าทางวิชาการและบุคลิกลักษณะของผู้เรียนด้วยการสอบถามท้ายชั่วโมง และเปิดโอกาสให้มีการซักถามในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีของ Arthur Chickening and Zelda F. Gamson (Arthur Chickening and Zelda F. Gamson ,1998) และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการเรียนรู้ชั้นสูงของ Thomas Anthony Angelo (Thomas Anthony Angelo , 1993) โดยอาจารย์ผู้สอนได้มีการแยกสาระสำคัญและเทคนิคการสอนด้วยการระบุประเด็นสำคัญใน power point ประกอบการบรรยาย และด้วยเหตุที่นิสัยดีอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชากฎหมายว่าเป็นการยากที่จะเข้าใจ การลบความคิดและอุปนิสัย (unlearn) จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ใหม่ อาจารย์ผู้สอนจึงคลายความกังวลใจด้วยการบรรยายให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาวิชากฎหมาย และบรรยายคำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจและ

เป็นที่สนใจของสังคมแก่ผู้เรียนก่อนนำเสนอข้อมูลใหม่ อีกทั้งการบรรยายที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เรียนรู้และนำข้อมูลไปใช้ได้ดีขึ้น

แต่การดำเนินการสอนในรายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีทางการสอนของ Pat Burke Guild (Palmer,1990) ที่กล่าวว่าผู้สอนควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานสอนอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนจะดำเนินการประเมินในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นการพัฒนาคนอย่างเป็นองค์รวม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับการเรียนรู้นอกชั้นเรียน ซึ่งผู้สอนต้องให้เวลาและเอาใจใส่กับผู้เรียน ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยผู้สอนไม่เพียงแต่ต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงความสนใจและแผนชีวิตในอนาคตของผู้เรียน แต่ด้วยเนื้อหาการสอนและระยะเวลาในการศึกษารายวิชานี้มีจำกัด การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างเป็นองค์รวมจึงมีข้อจำกัดตามไปด้วย และยังพบว่าการศึกษารายวิชา

กฎหมายในชีวิตประจำวันไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีของ Parker J. Palmer (Palmer, อ้างแล้ว) ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ (subject-centered) จึงมีได้เน้นที่ผู้สอนหรือผู้เรียน แต่มุ่งความสนใจไปที่แก่นความคิดรวบยอดของสาขาวิชา หรือวิชาชีพที่กำหนดเป็นประเด็นหัวข้อในการศึกษา ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) ที่ทำหน้าที่ตั้งประเด็นคำถาม และฟังอย่างตั้งใจ (attentive listening) และการสรุปเชื่อมโยงประเด็น และประเมินผลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการร่วมมือกันและเน้นการมีส่วนร่วมการประเมินผลควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่าการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับแก้ไขผลงานจากข้อมูลย้อนกลับก่อนการให้คะแนนเพื่อประเมินผลรวบยอด

ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันตามแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนที่มีหลายกลุ่มจึงมีลักษณะหลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบท และจุดเน้นของแต่ละมหาวิทยาลัย คงไม่สามารถตัดสินได้ว่าแบบไหนดีที่สุด โดยผู้เขียนหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็น

แนวคิดให้กับนักศึกษาทั่วไปหรืออาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในระหว่างการปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาศึกษากฎหมายในชีวิตประจำวันตามสมควร

นอกจากนี้ การดำเนินการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัยมหาสารคามยังพบว่า การเรียนการสอนรายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันมุ่งพัฒนาคนเพียงในแง่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ จึงทำให้มีนิสิตที่ลงทะเบียนที่หลากหลายสาขาและคณะต่างๆ โดยมีนิสิตที่สนใจแง่มุมการศึกษาวิชากฎหมายและนิสิตที่สนใจตามกระแสสังคม จึงมักปรากฏให้เห็นว่านิสิตที่สนใจศึกษาวิชากฎหมายมักสอบได้คะแนนดี แต่นิสิตที่ลงทะเบียนตามกระแสมักสอบได้คะแนนน้อยหรือสอบไม่ผ่าน

ประกอบกับแนวคิดที่ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนมองการศึกษาวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันนั้นเป็นเพียงวิชาพื้นฐานสำหรับนิสิตเท่านั้น อาจารย์ท่านใดจะมาสอนก็ได้ ด้วยความสมัครใจของผู้สอนเองนั้น เมื่อพิจารณาถึงแก่นรากของวิชาพื้นฐานนี้จะพบว่าเป็นการสร้างความเป็นบัณฑิต เป็นการสร้างคนให้มีคุณภาพขนาดที่จะไปนำสังคม

ได้ เพราะฉะนั้นวิชาศึกษาทั่วไปนี้จึงต้องอาศัยครูที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่ตนถนัดบรรยายในหัวข้อส่วนนั้นมีใช้บรรยายหมดทุกหัวข้อในแต่ละกลุ่มเรียน

2. จากสภาพการเรียนรู้อุวิชา กฎหมายในชีวิตประจำวันดังกล่าว การจะพัฒนาการเรียนรู้อุวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลายด้านและจัดการศึกษาให้ตรงกับสภาพความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆซึ่งกันและกัน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงควรร่วมมือกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้อุวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการปรับปรุงรายวิชา ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยนำเอาแนวคิดหลักที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนดังกล่าว มาสร้างเป็นแกนหลักในการจัดรายวิชา และเนื้อหาของรายวิชากฎหมายใน

ชีวิตประจำวัน โดยมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างผู้เรียน ผู้สอน มหาวิทยาลัยและชุมชน โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสร้างอัตลักษณ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความรู้รอบทั้งศาสตร์และศิลป์ เข้าใจตนเองและผู้อื่น และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ในการลงทะเบียนเรียน รายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน จะพบว่ามึนีสิตลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก จึงมีอาจารย์หลายท่าน และมีหลายกลุ่มเรียน ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องพบปะ พูดคุยกับนิสิตอย่างสม่ำเสมอ อาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อเป็นการเรียนรู้เทคนิค กระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบการเรียนการสอนด้วยว่าควรดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 เนื้อหารายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันมีจำนวนมากเกินไป และบางเนื้อหาที่ยากแก่การเข้าใจ สำหรับนิสิตที่ต่างสาขา ต่างคณะ แต่ระยะเวลาในการเรียนการสอนมีจำนวนจำกัด คือมีจำนวนชั่วโมงในการบรรยาย การสอนเพียง 30 ชั่วโมงต่อการศึกษา

เท่านั้น จึงควรมีการปรับปรุงและแก้ไข ด้วยการเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน และเน้นทำการเรียนการสอนในเนื้อหาดังกล่าวอย่างแท้จริง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีและแนวการเรียนรู้แนวคิดหลัก ปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน

2.4 ควรกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่ทำการบรรยายซึ่งจะช่วยทำให้นิสิตมีความเข้าใจในหัวข้อและประเด็นดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

2.5 ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยในห้องเรียนเพื่อติดตามประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 ควรจัดให้มีประชุมวิชาการเพื่อระดมความเห็นจากอาจารย์ในหน่วยงานและระดับมหาวิทยาลัยอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อกำหนดแนวทางการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554)

2.7 ควรจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ความหมายได้ดีและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนเฉพาะตัวความรู้เท่านั้น จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอน มาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งไว้และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างสรรค์ศึกษาและค้นคว้าลงมือปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง อันจะทำให้เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Education)

การอภิปรายผล

แม้รายวิชาทฤษฎีหมายในชีวิตประจำวัน จะมีการกำหนดกรอบการพัฒนาการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพอยู่แล้วในเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แนวพฤติกรรมนิยม (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, อ่างแล้ว; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552; อ่างแล้ว) และบทบาทของผู้สอนก็มีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แนวมนุษยนิยม (Humanist orientation) ที่ให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงทางคติดังกล่าว ทฤษฎีหมาย สภาพปัญหาอาชญากรรม และการพัฒนาส่วนบุคคลของผู้เรียน (Merriam, อ่างแล้ว ; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, อ่างแล้ว) จึงได้มีการกำหนดให้ผู้เรียนทำรายงานประกอบการศึกษา ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับการเรียนรู้แนวพุทธิปัญญาด้วย (Cognitive orientation) ที่สนับสนุนการเรียนรู้อที่เกิดจากการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (Kurfiss, อ่างแล้ว) และมีความสอดคล้องกับทฤษฎีประมวลผลข้อมูล (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, อ่างแล้ว; ทิศนา แชมมณี และคณะ, อ่างแล้ว) โดยเชื่อว่าผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการควบคุมกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง (self-regulation)

แต่เมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาการสอนในรายวิชานี้ ซึ่งมีมากมาย พบว่าไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้แนวพุทธิปัญญาสังคม (Social cognitive orientation) เนื่องจากมีระยะเวลาในการสอนที่จำกัด จึงไม่สามารถมีชั่วโมงในการฝึกงาน หรือ การเข้าถึงบทบาทสมมติในกระบวนการพิจารณาความต่าง ๆ และไม่ได้สอดคล้องกับการเรียนรู้แนวประกอบสร้างนิยม (Constructivist orientation) ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการเรียนรู้และรับผิดชอบการเรียนรู้อของตนเอง (Brigge & Shrmis, อ่างแล้ว) อีกทั้งยังพบว่าไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีทางการสอนของ Pat Burke Guild (Palmer, อ่างแล้ว) ที่ให้ผู้สอนควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานสอนอย่างต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีของ Parker J. Palmer (Palmer, อ่างแล้ว) ที่มุ่งเน้นการสอนเนื้อหาสาระ (subject-centered) จึงมีได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกด้วย ดังนั้นผู้สอนจึงได้มีวิธีจัดการเรียนรู้โดยการแบ่งเนื้อหาการสอนเป็นบท มีการระบุประเด็นสำคัญในการบรรยาย และมีการตอบข้อซักถามในห้องเรียน ซึ่งพบว่า

สอดคล้องกับแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน อันส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันตามแนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนที่มีหลายกลุ่มจึงมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท และจุดเน้นของแต่ละมหาวิทยาลัย คงไม่สามารถตัดสินได้ว่าแบบไหนดีที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่าการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ที่มุ่งพัฒนาคนเพียงในแง่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ จึงทำให้มีนิสิตที่ลงทะเบียนที่หลากหลายสาขาและคณะต่างๆ โดยมีนิสิตที่สนใจแ่งมุมการศึกษาวิชากฎหมายและนิสิตที่สนใจตามกระแสสังคม จึงมักปรากฏให้เห็นว่านิสิตที่สนใจศึกษาวิชากฎหมายมักสอบได้คะแนนดี แต่นิสิตที่ลงทะเบียนตามกระแส มักสอบได้คะแนนน้อยหรือสอบไม่ผ่าน ประกอบกับแนวคิดที่ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนมองการศึกษาวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันนั้นเป็นเพียงวิชาพื้นฐานสำหรับนิสิตเท่านั้น อาจารย์ผู้สอนจึงเกิดจากความสนใจของนิสิต ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงแก่น

รากของวิชาพื้นฐานนี้ที่สร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพขนาดที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในสังคมได้ สำนักวิชาศึกษาทั่วไปนี้ จึงควรมีการคัดกรองอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในการบรรยายด้วย

เพราะฉะนั้น จากสภาพการเรียนรู้อาจารย์ผู้สอนในชีวิตประจำวันดังกล่าว การจะพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์ผู้สอนในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลายด้านและจัดการศึกษาให้ตรงกับสภาพความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งกันและกัน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงควรร่วมมือกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้อาจารย์ผู้สอนในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการปรับปรุงรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยนำเอาแนวคิดหลักที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนดังกล่าว

มาสร้างเป็นแกนหลักในการจัดรายวิชา และปรับปรุง เนื้อหาของรายวิชา กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน มหาวิทยาลัยและ ชุมชน

2. อาจารย์ผู้สอนควรพบปะ พูดคุยกับนิสิตอย่างสม่ำเสมอ อาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อเป็นการเรียนรู้เทคนิค กระบวนการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน อีกทั้งยัง เป็นการตรวจสอบการเรียนการสอน ด้วยว่าควรดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

3. ควรมีการปรับปรุงและแก้ไข เนื้อหารายวิชานี้ด้วยการเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน และเน้นทำการเรียนการสอนในเนื้อหา ดังกล่าวอย่างแท้จริง เพื่อให้มีความ สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวการเรียนรู้ แนวคิดหลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการ เรียนการสอน

4. อาจารย์ผู้สอนในรายวิชากฎหมาย ในชีวิตประจำวัน ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่ทำการ บรรยายซึ่งจะช่วยทำให้ นิสิตมีความ เข้าใจในหัวข้อและประเด็นดังกล่าวได้ อย่างถูกต้องและครบถ้วน

5. ส่งเสริมให้มีการวิจัยในห้องเรียน เพื่อติดตามประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น

6. จัดให้มีประชุมวิชาการเพื่อระดม ความเห็นจากอาจารย์ในหน่วยงาน และระดับมหาวิทยาลัยอย่างน้อยปี ละครั้งเพื่อกำหนดแนวทางการเรียน การสอนให้มีความสอดคล้องกับกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ หมวติวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554)

7. จัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่าง กว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล พัฒนา ผู้เรียนให้เป็นผู้มีความใฝ่รู้ สามารถคิด อย่างมีเหตุผลได้เป็นอย่างดี ผู้สอนจึง ควรใช้วิธีการสอนแบบแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอน เฉพาะตัวความรู้เท่านั้น ให้เป็นผู้เอื้อ อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักศึกษา ทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ ความอนุเคราะห์ทุนสนับสนุนในการวิจัย ครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- ทีศนา แฉมมณี และคณะ. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- Bigger, M.L. & Shermis, S. S. (2004). *Learning theories for teachers*. (6th ed.). Boston : Pearson.
- Kurfiss, J. (1998). *Intellectual, psychosocial, and moral development in college four major theories*. In K.A. Feldman & M.B. Paulsen (Eds.). *Teaching and learning in the college classroom*. (ASHE-reader series). MA : Simon & Schuster Custom Publishing.
- Angelo, T. A. (1997). *A teacher's dozen : Fourteen general research-based principles for improving higher learning in our classrooms*. In L.R. Lattuca, J.G. Haworth & C.F. Clifford. (Eds.), *College and university curriculum*. (ASHE-reader series). (pp.452-459). MA : Pearson Custom Publishing.
- Checkering, A. W. & Gamson, Z. F. (1998). *Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education*. In K. A. Feldman & M.B. Paulsen. (Eds.). *Teaching and learning in the college classroom*. (ASHE reader series), (2nd ed., pp. 625-632. MA : Simon & Schuster Custom Publishing.
- Palmer, J. P. (1990) *Good teaching : A matter of living the mystery*. Change. January/February, 11-16.
- Merriam, B.S. Caffarella, R.S. & L.M. Baumgartner. (2007) *Learning in adulthood : A comprehensive guide*. (3rd ed.). San Francisco : John Wiley & Sons.